

KESKI-SUOMEN LIITTO

Ajankohtaista Keski-Suomen ilmastotyössä

Ilmastotyön infowebinaari Keski-Suomen kuntapäättäjille 24.8.2022

Suvi Bayr

Esityksen sisältö

- Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 –tiekartta
- Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön –hanke
- YmpyräKS -verkosto

KESKI-SUOMEN LIITTO

Hiilineutraali Keski- Suomi 2030 - tiekartta

Tiekarttatyön taustaa – Keski-Suomi

- Taustalla joulukuussa 2021 hyväksytty Keski-Suomen strategia.
- Strategiassa on vahva kokonaiskestävyyden periaate.
- Yhtenä tavoitteena Hiilineutraali Keski-Suomi 2030
- <https://strategia.keskisuomi.fi/>

Kestävän maailman kasvattaja

Kuinka pidämme huolta ilmastosta ja luonnosta > 2025

Saavutamme hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

Teemme kokonaiskestävyyden periaatteisiin nojaavaan tiekartan yhdessä asukkaiden, kuntien, yritysten ja tieteentekijöiden kanssa.

Vähennämme energiatuotannossa ja liikenteessä öljyn ja turpeen käyttöä nopeasti.

Huolehdimme, että turvetuotannon vähenemisestä johtuvat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset haittavaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

Kehitämme ja investoimme polttoon perustumattomiin teknologioihin, kuten tuulivoimaan, aurinkovoimaan, maaperän lämpöön ja hukkalämpöjen hyödyntämiseen.

Kasvatamme hiilen sidontaa sekä hiilidioksidin talteenottoa ja hyötykäyttöä.

Vauhditamme kiertotaloutta

Parannamme materiaalien tehokasta ja kestävä käyttöä niin, että ne ovat kierrossa pitkään ja turvallisesti.

Kehitämme biokaasun tuotantoa ja markkinoita muun muassa bussiliikenteen, raskaan liikenteen ja työkalujen tarpeisiin.

Rakennamme ruokajärjestelmää, joka vaalii lähituotantoa, viljelykasvien monipuolisuutta ja sivuvirtojen hyötykäyttöä.

Hillitsemme kulutusta edistämällä tuotteiden jakamista, vuokraamista, korjaamista ja kierrättämistä.

Suojelemme luontomme monimuotoisuutta

Pysäytämme luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen vuoteen 2030 mennessä.

Edistämme luonnon monimuotoisuuden palauttamista tunnistamalla tärkeät alueet ja huomioimalla ne maankäytössä.

Tuomme metsien ja vesien monimuotoisuustiedon kaikkien käyttöön ja päätöksenteon tueksi.

Lisäämme luonnon monimuotoisuutta metsienhoidossa siten, että metsien käyttö on kestävä.

Parannamme pinta- ja pohjavesien tilaa.

Rakennamme metsiemme ja vesiemme puhtaudesta ja monimuotoisuudesta vetovoimatekijän.

Tiekarttatyön taustaa - Suomi

- Kesäkuussa 2022 hyväksytyssä uudessa ilmastolaissa on hiilineutraali Suomi 2035 tavoite

2 §

Lain ja suunnittelujärjestelmän tavoitteet

Lain ja sen mukaisen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän tavoitteena on osaltaan varmistaa, että:

1) ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasujen päästöt vähentyvät ja nieluja aikaansaavat poistumat kasvavat siten, että kasvihuonekaasujen päästöt ovat enintään yhtä suuret kuin poistumat viimeistään vuonna 2035 ja että poistumat kasvavat ja päästöt vähenevät edelleen myös sen jälkeen;

- Maakunnat – hiilineutraaliuden tavoitevuodet
  - Etelä-Karjala 2030
  - Etelä-Pohjanmaa 2035?
  - Etelä-Savo 2035
  - Kainuu 2030
  - Kanta-Häme 2035
  - Keski-Pohjanmaa 2035
  - Keski-Suomi 2030
  - Kymenlaakso 2040
  - Lappi 2035
  - Pirkanmaa 2030
  - Pohjanmaa 2050?
  - Pohjois-Karjala 2030
  - Pohjois-Pohjanmaa 2030?
  - Pohjois-Savo 2035
  - Päijät-Häme 2030
  - Satakunta 2030
  - Varsinais-Suomi 2030
  - Uusimaa 2030

Tiekartan valmistelu

- Valmistelu alkoi loppuvuodesta 2021
- Työn tukena on ohjausryhmä
  - Ohjausryhmän pj Leila Lindell
- Valmistelussa on osallistettu erilaisia sidosryhmiä
- Avoin kommentointimahdollisuus
Lausuntopalvelussa n. 21.6.-4.9.2022
- Tiekartan 1. vaihe valmis syyskuussa 2022
- Täydennyksiä ja päivityksiä syksystä eteenpäin
- Tiekarttaluonnos on nettisivusto:
<https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/>

Ohjausryhmän kokoonpano:

Sektori	Organisaatio
Kauppa ja teollisuus	Keskimaa
	Valmet
Maatalous	MTK
Metsätalous	Metsäkeskus
TKI ja osaaminen	JYU.Wisdom
Liikenne	Keski-Suomen kauppakamarin liikenne- ja aluerakenne valiokunta
Energia	Alva
Maankäyttö ja rakentaminen	Rakennusteollisuus
	Kiinteistöliitto
Kuluttajat	Keski-Suomen kuluttajat
Kansalaisyhteiskunta	JAPA
Palkansaajajärjestöt	Akava, SAK, STTK
Kunnat	Kunnanjohtajat
Valtion viranomaiset	ELY-keskus
Poliittiset päättäjät	Maakuntahallitus
Valmistelu	Keski-Suomen liitto

Kokonaiskestävä Hiilineutraali Keski-Suomi

Elinkeinot

Kestävä ja vähäpäästöinen elinkeinotoiminta saavutetaan **yritysten teoilla**, joita **muut toimijat tukevat**.

Energia

Energiantarvetta vähennetään **energiatehokkuuden** ja **joustavan energiajärjestelmän** keinoin. Tarvittava energia tuotetaan kestävästi **uusiutuvilla energiantuotantotavoilla**.

Liikkuminen

Liikkumisen tarvetta vähennetään **kaavoituksen** ja **palveluiden kehittämisen** keinoin ja **liikutaan** monipuolisin, **kestävin tavoin**.

Yksilö ja yhteisö

Kestävään elämäntapaan pyritään omin teoin. Tueksi tarvitaan yhteiskunnan päätöksiä ja ohjausta. Oma **ilmastotyötä** tekevät myös erilaiset yhteisöt ml. **kunnat ja järjestöt**.

Maatalous ja metsät

Tuotantotapoja kehitetään niin **maataloudessa, ruokaketjussa** kuin **metsien hoidossakin**. Päästövähennysten lisäksi huolehditaan hiilivarastoista ja – nieluista.

Vaikutusten arviointi

- Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu kokonaiskestävyyden mukaisesti (4 näkökulmaa)
- Päästövähennysmahdollisuuksia on arvioitu kolmiportaisella asteikolla

ELINKEINOT	Taloudelliset vaikutukset	Ympäristö- vaikutukset	Sosiaaliset vaikutukset	Kulttuurilliset vaikutukset	Päästövähennys- mahdollisuus
Yritysten omat päästöt					***
Vähäpäästöisemmät tuotantoprosessit					***
Uudet vähäpäästöiset tuotteet					***
Kiertotalous osaksi yritysten toimintaa					*
Sivuvirtojen hyödyntäminen					*
Yritysten ymmärrys päästöistään ja mahdollisuuksistaan					*
Vihreä rahoitus					*
Yritysten ilmastotyön ja sen hyötyjen näkyväksi tekeminen					*
Päästökompensoinnin vaihtoehdot tutuiksi					*
Kunta ja muut viranomaiset kestävän liiketoiminnan tukena					*
Osaamisen muutostarpeet					*

Palautepyyntö

- Tiekartta on lausuttavana Lausuntopalvelu.fi –palvelussa 4.9.2022 asti
- Palautetta toivotaan niin yksityisiltä ihmisiltä kuin erilaisilta yhteisöiltäkin
- Vastata voi kaikkiin tai osaan kysymyksistä

 lausuntopalvelu.fi

Kirjaudu sisään | Rekisteröidy

På svenska

Etusivu | **Lausuntopyynnot** | Ohjeet

[Etusivu](#) > [Lausuntopyynnot](#) > Palautepyyntö Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan luonnoksesta

< < [Takaisin Lausuntopyynnot -sivulle](#)

Palautepyyntö Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan luonnoksesta

Vastausaika päättyy: 4.9.2022

Lausuntopyynnön diaarinumero: KSL/3/04.08.03/2022

Lausuntopyynnön taustatiedot

Johdanto, tausta, tavoitteet

Johdanto

Keski-Suomen liitto pyytää palautetta Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan luonnoksesta.

Tausta

Keski-Suomen uusi maakuntastrategia hyväksyttiin joulukuussa 2021. Strategiassa on vahva kokonaiskestävyyden periaate sekä tavoite hiilineutraalista Keski-Suomesta 2030 mennessä. Maakuntahallitus asetti loppuvuodesta 2021 ohjausryhmän Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekarttatyön tueksi. Talven ja kevään aikana tiekarttaa on valmisteltu yhteistyössä erilaisten sidosryhmien kanssa. Lopputuloksena on tiekarttaluonnos, joka on julkaistu nettisivustona. Tiekartan sisältö on jaettu viiden teeman alle, jotka ovat elinkeinot, energia, liikkuminen, maatalous ja metsät sekä yksilö ja yhteisö. Tiekarttasivustolla esitellään tiekartan sisällön lisäksi myös valmisteluprosessia sekä tiekartan toimenpiteiden vaikutusten arviointia. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartta tulee Keski-Suomen maakuntahallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2022.

Arjen ilmastotekoja -viestintäkampanja

- Tehdään tunnetuksi tiekarttaa
- Kerrotaan ilmastoteoista, joita jokainen voi tehdä
- Mukaan on haastettu ohjausryhmän jäsenet
- Videot löytyvät Keski-Suomen liiton youtube-kanavalta, lisäksi niitä jaetaan Keski-Suomen liiton somekanavissa, <https://www.youtube.com/user/keskisuomenliitto?app=desktop>

Arjen ilmastotekoja: Kukkia pöriäisille ja perhosille

Arjen ilmastotekoja: Kaasuauto

Arjen ilmastotekoja: Sähkön tuntihinnan seuraaminen

Arjen ilmastotekoja: Korjausompelu

Arjen ilmastotekoja: Energiaratkaisut

KESKI-SUOMEN LIITTO

Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön -hanke

Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön -hanke

- Rahoittaja: Ympäristöministeriö, Alueet kuntien ilmastotyön tukena -rahoitushaku
- Toteutusaika: 1.6.2022-31.5.2023
- Hakija: Keski-Suomen liitto
- Kohderyhmä: Kaikki Keski-Suomen kunnat, erityisesti pienet ja keskisuuret & ilmastotyötä aloittelevat
- Tavoite: Kasvattaa Keski-Suomen kuntien ilmastotyön osaamista ja aktivoida kuntia systemaattiseen, konkreettiseen ilmastotyöhön. Tärkeitä ovat sekä konkreettiset ilmastoteot, että ilmastotyön juurruttaminen osaksi kuntien organisaatioita ja päätöksentekoa.

”Tuetaan kunkin
kunnan omaa
ilmastotyötä, kunnan
omista lähtökohdista
lähtien”

Mitä kunnille tarjotaan?

Tukea ilmastotyöhön

1. Kuntapäättäjien & johtoryhmien koulutus
  - Avaustapahtuma, jossa yhteistä etäkoulutusta (tietoa ja käytännön esimerkkejä)
  - Kunnittaiset live-työpajat (kukin kunta syvenyy omaan ilmastotyöhönsä nyt ja tulevaisuudessa)
2. Ymmärryksen lisääminen
  - Mistä kunnan päästöt koostuvat ja mitä niille on tehtävissä?
  - Yhteistä koulutusta SYKE:n päästöseurannan ja skenaariotyökalun käyttöön
  - Mahdollisuus projektipäällikön vetämään kuntakohtaiseen työpajaan
3. Tiedonvälitys ja kannustus yhteistyöhön
  - Projektipäällikkö välittää kuntiin ajankohtaista tietoa
  - Järjestetään kuntien yhteisiä koulutuksia, tapaamisia ja tapahtumia tarpeen mukaan.
4. Viestintä(kampanja) kuntien ilmastotyöstä
  - Kohdeyleisönä kuntalaiset kaikissa Keski-Suomen kunnissa
  - Kampanja sisältää mm. videoita kuntien konkreettisista ilmastoteoista
  - Viestintäasiantuntija sparraa kuntia ilmastoviestinnässä ja tarvittaessa tuottaa pientä viestintäsisältöä kaikkien kuntien käyttöön

Tukea rahoituksen hakemiseen

1. Yhteistä ohjausta rahoitusmahdollisuuksista
  - Yhteistilaisuuksia pääasiassa etänä .
  - Rahoitusmahdollisuudet voivat koskea yhtä hyvin yleisemmin ilmastotyötä kuin yksittäisiä ilmastoteemaan liittyviä investointeja.
2. Mahdollisuus kuntakohtaiseen neuvontaan.
  - Sisältää kuntakohtaisen sparrauksen rahoitustarpeista ja tarpeiden rahoitusmahdollisuuksista (vähintään 1 kerta per kunta) sekä tukea hankevalmisteluun (vähintään 2 kertaa per kunta).
  - Osa tapaamisista voi olla myös kuntien yhteisiä.
  - Kuntakohtaisista tarpeista pyritään mahdollisuuksien mukaan yhdistelemään kuntakohtaisten hankkeiden lisäksi myös kuntien ja/tai kuntien ja muiden toimijoiden yhteisiä hankkeita.

Alkukartoitus

- Selvitettiin kyselyllä kuntien ilmastotyön tilannetta Keski-Suomessa
- Kysely toteutettiin webropol-kyselynä huhti-toukokuussa 2022.
- Kyselystä tiedotettiin kuntien kirjaamoiden kautta sekä sähköpostitse suoraan keskeisille viranhaltijoille.
- Vastaajat: 16 kuntaa (yhteensä 22 kunnasta).
- Vastaajat olivat kunnanjohtajia sekä ympäristö & teknisen toimen ihmisiä.
- Kysely toistetaan toukokuussa 2023.

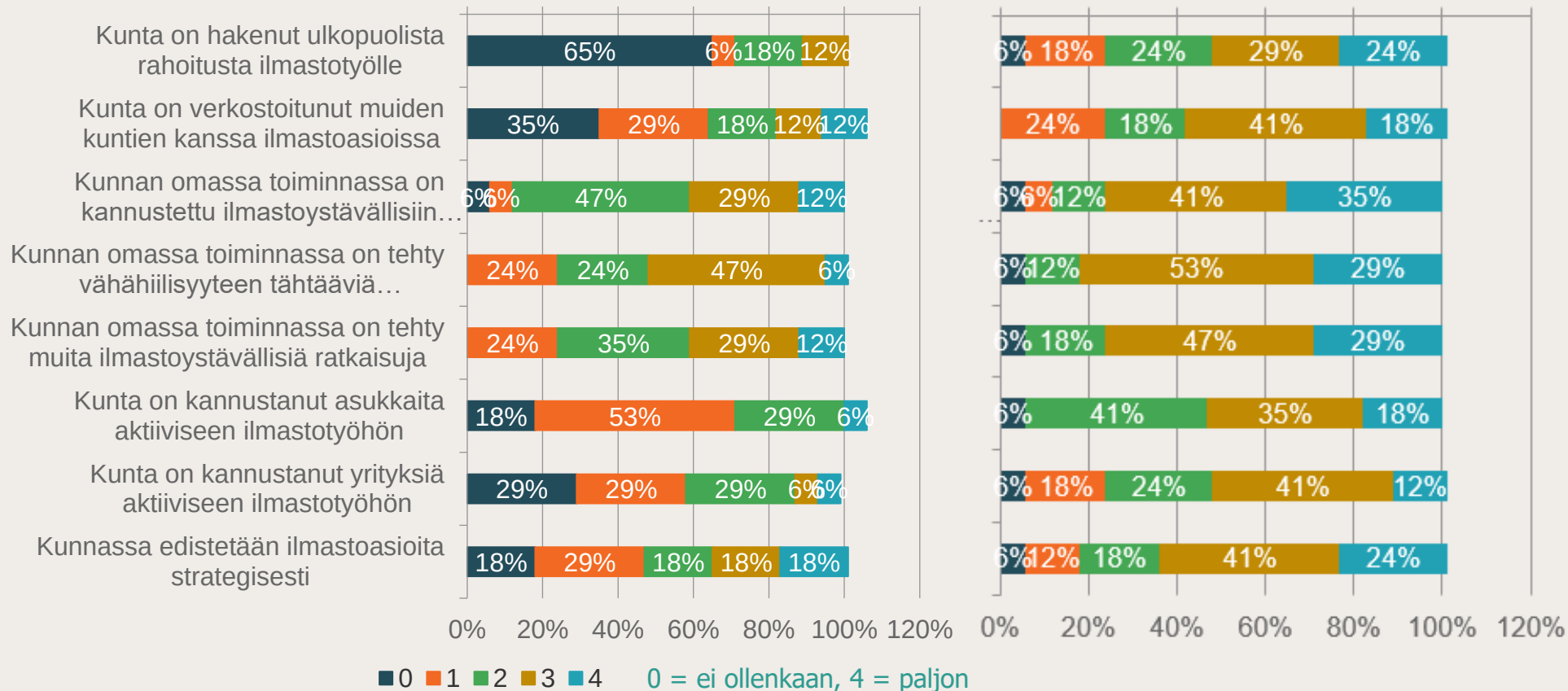
Kuinka paljon tällaista toimintaa...

KESKI-SUOMEN LIITTO

...on toteutettu kunnassasi tällä hetkellä?

...suunnitellaan otettavan käyttöön lähitulevaisuudessa?

- Kolmannes kunnista ei ole millään tavalla verkostoitunut ilmastotyössä ja kaksi kolmannelle kunnista ei ole hakenut ilmastotyöhön rahoitusta. Kaikki kunnat aikovat verkostoitua ainakin jollakin tavalla ja lähes kaikki kunnat aikovat hakea ulkopuolista rahoitusta ilmastotyöhön.
- Ilmastoystävällisiä ratkaisuja on jo tehty kaikissa kunnissa ainakin jonkin verran ja odotetaan tehtävän entistä enemmän kunnan omassa toiminnassa. Asukkaiden ja yritysten kannustamisen odotetaan myös lisääntyvän.
- Entistä useampi kunta uskoo tekevänsä tulevaisuudessa strategista ilmastotyötä.

Tiivistelmä työpajasta 9.6.2022

Keski-Suomen kuntien toiveita ilmastohankkeelle

Tiivistelmä työpajasta 9.6.2022

• Tietoa ja tukea

- ilmastolaista ja sen vaikutuksista kuntiin, miten pitää varautua?
- ilmastosuunnitelman tekemiseen
- miten hiilijalanjälkeä mitataan ja seurataan
- hyviä käytänteitä toimialoittain
- materiaalipankki: kuvia, tilastoja, infograafeja

• Tietoa ja koulutusta kuntapäätäjille

- faktatietoa päätöksenteon taustalle
- ennakkuulojen murtaminen
- hiilijalanjälkeen liittyvää oikeaa tietoa päätöksenteon tueksi
- lähiruoan ja omavaraisuuden esille tuominen
- taloudellisen puolen korostaminen toiminnassa

• Tukea viestintään

- ilmastotekojen viestinnän tehostamista
- hyvien esimerkkien jakaminen ilmastoteoista saaduista hyödyistä
- ilmastotietoutta kuntien viestijöille
- esim. Iloiset viikon ilmastovinkit

• Ilmastotyön toiminnan kehittäminen

- ilmastotekojen tunnistaminen
- konkreettisten tekojen esittely
- edistetään HINKU-kuntalaisuutta
- kuntien yhteistyön kehittäminen
- neuvontaa rahoituskanavista

Viestintäkampanja – Koko Keski-Suomi säästää energiaa

- Kannustamme ja autamme kaikkia Keski-Suomen kuntia lähtemään Energiansäästöviikon viettoon
- Energiansäästöviikon järjestää Motiva ja sitä vietetään 10.–16.10.2022
- Energiansäästö ja energiatehokkuus ovat tärkeitä ja ajankohtaisia asioita niin rahansäästön, ilmastopäästöjen, huoltovarmuuden kuin omavaraisuudenkin näkökulmasta

Info kuntien ilmastoviestinnän
yhteyshenkilöille viestintäkampanjasta ja
siihen osallistumisesta
30.8.2022 klo 12-13.

Kuntakierros

- Keski-Suomen liiton Suvi ja Keski-Suomen ELY-keskuksen Emma kiertävät kunnissa syksyllä 2022 – keväällä 2023
- 3-4 kunnan työpajat
- Keskustelun aiheina kuntien ilmastosuunnitelmat sekä muut kuntien ajankohtaiset keskustelunaiheet
- Tarkempaa tietoa tulossa kuntayhteyshenkilöiden kautta

KESKI-SUOMEN LIITTO

YmpyräKS -verkosto

KESKI-SUOMEN LIITTO

YmpyräKS eli Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkosto

- Matalan kynnyksen verkosto, jonka tavoitteena on tukea yrityksiä siirtymässä kohti ympäristövastuullisempaa yritystoimintaa
- Verkosto on avoin kaikille ympäristövastuullisuudesta kiinnostuneille yrityksille, yrittäjille ja yritysten parissa toimiville
- Tarkoituksena on jakaa tietoa ja tarjota vertaistukea
- Vastuullisuuskysymykset tulevat entistä enemmän vaikuttamaan rahoittajien ja kuluttajien valintoihin sekä hankintaketjujen muodostumiseen
- Yrityksen ympäristövastuullisuuden kenttä on laaja – voidaan tukea useita yrityksiä yksillä resursseilla
- Tällä hetkellä verkostoa kehitetään ympäristöministeriön rahoittamassa hankkeessa "YmpyräKS-verkosto Keski-Suomen ilmastotyön vauhdittajana"

Verkosto pyörii yhteistyöllä:

BUSINESS
JYVÄSKYLÄ

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI

 Yrittäjät JYVÄSKYLÄ
KESKI-SUOMI

 KESKI-SUOMEN LIITTO

BioPaavo
by jamk

BUSINESS
ÄÄNEKOSKI

VIITASAARI
Pikkasen parempi periferia

#ympyräks

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

YmpyräKS yritysten elinvoimaa varmistamassa ja vahvistamassa

- Tiedon levittäminen
  - Etäaamukahvit
  - Infotilaisuudet
  - Sähköpostilista (lähes 300 jäsentä, joista noin puolet yrityksistä)
  - Somekanavat
- Kohtauttaminen, uusien ideoiden synnyttäminen
- Esimerkkien tarjoaminen
- Joustavat mahdollisuudet kehittää toimintaa ja vastata yritysten tarpeisiin
- Yhteistyö alueen vastuullisuuteen ja kestäväyyteen liittyvien hankkeiden kanssa

Jyväskylän kaupungin vuoden ympäristöteko 2020 -palkinto Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkostolle

Jyväskylän kaupunki jakaa vuosittain organisaatiossaan vuoden ympäristöteko -palkinnon. Tänä vuonna voittoon ylsi Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuusverkosto, tuttavallisemmin YmpyräKS-verkosto. Verkoston tavoitteena on kannustaa ja ohjata ympäristövastuullisuustyöhön muun muassa vertaistuen ja tiedon välittämisen kautta.

Tulossa syksyllä 2022: Yritysten ilmastotekoja -videot

Hakukuulutus huhtikuussa 2022

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kiitos!

[https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/](https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/suvi.bayr@keskisuomi.fi)

suvi.bayr@keskisuomi.fi

Jenni.isopahkala@keskisuomi.fi